

Aleg 213

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków krajowych
za rok 1911 i 1912.

Wysoki Sejmie!

Zamknięcia rachunkowe za rok 1911 i 1912 przedstawiają obraz zmienionych na niekorzyść stosunków finansowych kraju. Rok 1911 odznacza się pomyślnymi wpływami z podatków bezpośrednich i opłat konsumcyjnych i kończy się niewielkim niedoborem, znacznie mniejszym niż w budżecie przewidywano. Rok 1912 przeciwnie, nie dopisuje w dochodach, kończy się niedoborem poważnym i groźnym, a co gorsza, nierównie wyższym, niż w budżecie na rok 1912 preliminowano. Przyczyną główną zwichnięcia równowagi finansowej w roku 1912 był obok tradycyjnych przekroczeń budżetowych w dziale wydatków na oświatę, na sprawy zdrowotne i inne sprawy krajowe, przede wszystkim zawód, jakiego doznał skarb krajowy ze źródła opłat konsumcyjnych i szynkarskich.

Oto sumaryczne wyniki finansowe i ich zamknięć rachunkowych :

W roku 1911 wynosiły :

dochody krajn	63,625.659 K
wydatki "	65,538.157 "
<i>niedobór</i>	1,912.498 K

W budżecie na rok 1911 przewidywano

<i>niedobór</i> w kwocie	4,481.233 "
wynik rzeczywisty więc był od budżetu	
<i>korzystniejszy</i> o	2,568.735 K

pomimo, że faktyczne wydatki były od budżetowych <i>wyższe</i> o	2,181.979 K
---	-------------

W roku 1912 wynosiły :

dochody kraju	65,307.452 K
wydatki "	75,388.836 "
<i>niedobór</i>	10,081.384 K

W budżecie na rok 1912 przewidywano niedo-

bór w kwocie	5,873.815 "
wynik rzeczywisty był więc <i>gorszy</i> o	4,207.569 K

Przekroczenia wydatków budżetowych.

Jedną z przyczyn niepomyślnego zwrotu w stanie finansów krajowych był nieustanny wzrost wydatków w niektórych działach ponad przewidywane

kwoty. W pierwszym rzędzie należy tu dział oświaty, w którym przekroczenia postępują mechanicznie, niezależnie od woli Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej, wraz z przyrostem szkół i nauczycieli.

W roku 1911 wynosiły wydatki funduszu krajowego w rubryce V. (oświata i sztuka)

ogółem	26,701.479 K
więcej od preliminowanych o	1,326.344 „
W roku 1912 wynosiły wydatki tego samego	
działu ogółem	31,556.675 K
więcej od budżetu o	1,751.741 „
i więcej w porównaniu z rokiem 1911 o	4,855.196 „

W obydwu latach przekroczenie nastąpiło z powodu zorganizowania większej ilości nowych szkół, przekształcenia wielu szkół na więcejklasowe, z powodu wzmoczenia się frekwencji w szkołach ludowych, naturalnego wzrostu liczby nauczycieli, urządzania kursów dla praktycznego wykształcenia nauczycieli, tudzież mniejszych interkalaryów niż przewidywano.

W roku 1912 uchwalony dodatek drożyzniany dla nauczycieli wymagał sumy	2,628.768 K
(oprócz 100.000 K w rubr. V. p. 8 a) funduszu kraj. dla nauczycieli lwowskich) wyższej od preliminowanej o	175.768 K

z powodu automatycznego wzrostu sił nauczycielskich.

W roku 1911 były własne dochody funduszu szkolnego krajowego pomysłniejsze, niż przewidywano: z dodatków do podatków od gmin i obszarów dworskich wpłynęło więcej o	162.976 K
z 3% ^o dodatku okręgowego więcej o	4.473 „

Przeciwnie w roku 1912 nie dopisał dochód z 3% ^o dodatku okręgowego o kwotę	49.223 „
--	----------

Uwzględniając równoczesny przyrost przychodów administracyjnych działu szkolnego, wynosił niedobór netto rubryki V. w porównaniu z budżetem w roku 1911 kwotę	747.350 K
w roku 1912 zaś kwotę	1,333.934 „

Drugim z kolei działem wydatków, wykazującym znaczne przekroczenia budżetowe, jest rubryka III. budżetu spraw zdrowotnych.

W r. 1911 wynosiły wydatki tej rubryki ogółem	7,112.064 K
przychody	2,269.545 „
wydatki netto	4,842.519 K

Przekroczenie budżetowe wydatków wynosiło ogółem	440.084 K
a nadto zmniejszenie dochodów	284.829 „
rzeczywisty ogólny niedobór budżetowy	724.913 K

W roku 1912 wynosiły wydatki tej rubryki ogółem	8,576.361 K
przychody	3,020.222 „
wydatki netto	5,556.139 K

Przekroczenie budżetowe wydatków wynosiło ogółem	1,183.242 K
dochody były wyższe o	365.105 „
rzeczywisty niedobór	818.137 K

Niedobory tak znaczne w dziale spraw zdrowotnych są zjawiskiem nowszym i wymagają bliższego wyjaśnienia.

W roku 1911 wydano więcej na kosztę leczenia w szpitalach prowincjonalnych i zagranicznych o 157.918 K, na szpital powszechny we Lwowie o 134.472 K, na szpital św. Łazarza w Krakowie o 107.026 K, na budowę zakładu umysłowochorych w Kobierzynie o 71.725 K jako pożyczkę, na utrzymanie podrzutków w kraju i zagranicą o 3.803 K. Oszczędności w wydatkach i wyższość dochodów osiągnięto tylko w zakładzie w Kulparkowie. Na domiar nie dopisały dochody szpitala powszechnego we Lwowie o 297.212 K i zwroty od c. k. rządu na kosztę w klinikach o 100.000 K.

W roku 1912 wydano więcej na kosztę leczenia w szpitalach krajowych, prowincjonalnych i zagranicznych o 359.225 K z powodu podwyższenia taks leczenia w wielu szpitalach prowincjonalnych i zagranicznych, niemniej wskutek większej frekwencji chorych; krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie wymagał wydatku większego o 555.708 K, osiągnął jednak wyższe dochody o 641.660 K; szpital powszechny we Lwowie wymagał dotacji wyższej o 366.667 K z powodu niedopisania zwrotów za kosztę leczenia i subwencji państwowych, oraz z powodu większych wydatków na kosztę gospodarcze n. p. na zakupno środków żywności, na rekonstrukcję pralni, opłatę za wodę; krajowy szpital św. Łazarza miał wydatki wyższe o 222.436 K, spowodowane również większymi kosztami gospodarczymi i sanitarnymi, pokryte częściowo wyższymi dochodami, niedobór budżetowy czysty wynosił 101.544 K.

Nie wchodząc w bliższy rozbiór szczegółów przekroczeń, uzasadnionych w sprawozdaniu Wydziału krajowego, stwierdza komisja budżetowa, że budżet działy zdrowotnego znajduje się, podobnie jak budżet szkolny, w szybkim rozwoju, którego nie podobna powstrzymać wskutek niewątpliwych coraz szerszych potrzeb społeczeństwa i wzrastającego zaufania ludu do lekarzy i do szpitali publicznych, a zarazem wskutek ubóstwa wielkiej liczby chorych i wzrastającej drożyzny środków żywności i innych potrzeb gospodarczych.

Wydział krajowy w swem sprawozdaniu o budżecie krajowym na rok 1914 zwraca uwagę na to, że wydatki kraju na cele oświaty i na sprawy zdrowotne wynosiły w ostatnim dziesięcioleciu przeciętnie połowę ogólnych wydatków krajowych, mianowicie :

w roku 1911 wydatki na oświatę	40·7%
„ na cele zdrowotne	10·8%
razem	51·5%
w roku 1912 wydatki na oświatę	41·8%
„ na cele zdrowotne	11·3%
razem	53·1%
w roku 1913 wedle preliminarza	
wydatki na oświatę	38·9%
„ na cele zdrowotne	12·0%
razem	50·9%

Z powyższych dat wynika, że stosunek ten przechylił się już powyżej połowy wydatków, a po przewidywanej w najbliższym czasie regulacji płac nauczycielskich, budowie nowych szpitali prowincjonalnych i ukończeniu zakładu dla obłąkanych w Kobierzynie, zachwieje jeszcze w wyższym stopniu dotychczasowym stanem finansów kraju.

Wobec tego jednak, że przekroczenia powyższe są zarazem objawem szerszego i żywszego funkcjonowania zakładów krajowych, a tem samem skuteczniej-

szego wykonywania ich posłannictwa na polu kultury i zdrowia całej ludności, Komisja budżetowa nie może nad nimi ubolewać, lecz musi je stwierdzić, jako konieczną wskazówkę dla Wydziału krajowego i c. k. Rady szkolnej krajowej przy układaniu budżetów celem ściślejszego budżetowania, a zarazem celem poszukiwania środków pokrycia rosnących wydatków.

Z innych działów wydatków wykazuje zamknięcie rachunkowe za rok 1911 nominalne znaczne przekroczenie wydatków o kwotę 472.698 K w rubryce VI. (Pomniki historyczne). Przekroczenie to powstało z powodu zaciągnięcia pożyczki w kwocie 473.000 K na pokrycie reszty kosztów ewakuacji zamku królewskiego na Wawelu.

Ogólne koszta ewakuacji Wawelu wynosiły sumę	3,504.609 K
pokrytą pożyczką z krajow. Zarządu sprzedaży soli w kwocie	2,702.494 K
subwencją krakowskiej kasy oszczędności w kwocie	800.000 K
i zapisami prywatnymi.	

Wydatki te były potrzebne na zakupno gruntu i budowę koszar dla wojska, oraz na urządzenie dla koszar kanałów i wodociągów.

Tak samo pozornem było w r. 1911 przekroczenie wydatków na rolnictwo o 280.815 K, ponieważ wydatki te były pokryte w przeważnej części wyższą o 255.335 K kwotą subwencji państwowych na cele hodowli bydła i mleczarstwa. Także w roku 1912 były wydatki na rolnictwo wyższe o 892.364 K ponad budżet, ale równocześnie były dochody tego działu wyższe o 836.773 K.

Mianowicie wpłynęły w roku 1912 niepreliminowane subwencje z c. k. Skarbu Państwa:

na ubezpieczenie bydła	100.000 K
na zakupno i premiowanie buhajów	120.000 "
na stypendya dla słuchaczy akademii roln. w Dublanach	6.000 "
dla związku mleczarskiego we Lwowie	4.000 "
dla Sojuza gosp. mleczarskiego w Stryju na urządzenie chłodziarni i biur	98.000 "
na naprawę uszkodzeń elementarnych w r. 1912	510.000 "
na wydawnictwo Gazety mleczarskiej	3.000 "
na szkołę gospodyń w Bachowicach	2.000 "
na zwalczanie zakaźnego ronienia u krów	1.310 "
razem	844.310 K

Ciągłym i znacznym wahaniami ulega w wykonaniu rubryka IX. (Budowy wodne i melioracje) a to z powodu nieregularnego wpływu zasiłków i datków ze strony rządu i spółek wodnych. W r. 1911 wydatki tej rubryki były mniejsze o 564.560 K w porównaniu z budżetem, ponieważ rząd i strony konkurencyjne wpłaciły mniej zasiłków i datków o kwotę 1,296.460 K, o którą musiano ograniczyć wydatki na roboty, a natomiast więcej na regulację rzek kanałowych i karpackich, oraz na koszta zdjęć i projektów o 731.900 K. W roku 1912 były wydatki tej rubryki większe o 171.988 K, a dochody wyższe o 165.366 K, mianowicie wydatek na uzupełnienie regulacji rzek kanałowych w pierwszym okresie (1908 - 1912) był wyższy o 883.994 K, pokryty odpowiednimi dochodami od c. k. rządu i innymi, ogółem zaś suma wydatków była w jednych pozycjach przekroczoną o 1,487.472 K, w innych niższą w porównaniu z budżetem o 1,315.484 K. Cyfry te dają obraz zupełnej niepewności budżetowania w tym dziale.

Budżet komunikacji (rubr. VIII.) wykazuje w ostatnich latach tendencję do równowagi budżetowej. W roku 1911 wyrównały się w dziale wydatków większe wydatki na budowę nowych dojazdów kolejowych z mniejszymi wydatkami kraju na zasiłki na budowę dróg przez rząd subwencyonowanych, tak, że w rezultacie

okazał się wydatek mniejszy o 3 602 K, dochód zaś ogółem mniejszy o 103.995 K, mianowicie z dzierżaw myt krajowych mniejszy o 45.031 K i z subwencji c. k. rządu na drogi o 83 400 K. W r. 1912 były wydatki tego działu wyższe o 152.027 K, dochody zaś wyższe o 199.122 K, różnica ta powstała głównie z podwyższenia subwencji państwowych na drogi o 151.500 K.

Oszczędności wykazuje w obu latach rubr. II. wydatków na zarząd. W roku 1911 wydatki były mniejsze w porównaniu z budżetem o 121.974 K z powodu interkalaryów i nieobsadzenia posad urzędów pośrednictwa pracy, dochody zaś były wyższe o 18 506 K z rozmaitych zwrotów; w r. 1912 były wydatki niższe o 141.020 K, a dochody większe o 62.603 K z takich samych przyczyn. Zwiększyły się jednak wydatki na utrzymanie gmachu sejmowego wskutek robót konserwacyjnych w obu latach.

Wydatki wyższe na żandarmeryę, szupaśnictwo i na policję krajową w roku 1911 o kwotę 81.240 K, w r. 1912 o 196.120 K były przeważnie pokryte wzrostem dochodów tego działu w r. 1911 o 76.578 K, w r. 1912 zaś o 187.834 K.

W rubryce XI. (Górnictwo) i XII. (Przemysł i rękodzieła) przekroczenia nie były znaczne.

W roku 1911 wydano na zbiorniki na ropę więcej o 31.772 K, wpłynęło zaś z tego źródła więcej o 27.988 K.

Na przemysł i rękodzieła wydano w r. 1911 ogółem więcej o 6.269 K, dochód zaś okazał się mniejszym o 28.786 K ze szkół uzupełniających i zawodowych. W r. 1912 wydatki rubr. XI. były wyższe o 15.954 K, dochody zaś wyższe o 112.956 K dzięki wyższemu dochodowi ze zbiorników naftowych o 67.137 K i zwrotowi nadpłaconego podatku od zbiorników przez c. k. skarb państwa w kwocie 44.825 K.

Wydatek rubryki XIII. na długi krajowe był w r. 1911 niższym od budżetu o 42.799 K, dochód zaś tej rubryki wyższym o 515.391 K z odsetek czynnych i z pożyczki od funduszu szkolnego na budowę skrzydła przy ulicy Mickiewicza. W r. 1912 były wydatki na długi wyższe o 112.373 K n. p. wydano więcej o 121.366 K na spłatę zgłoszonych obligacji i kuponów pożyczki krajowej z r. 1893; dochody tej rubryki były wyższe o 42.144 K, głównie z odsetek od pieniędzy chwilowo lokowanych.

Stan długów krajowych z pożyczek emisyjnych z r. 1893, 1904, 1905 i 1907 był z końcem roku 1912 następujący:

Z pożyczki r. 1893 wynosiła zaległość	48,037.600 K
" " " 1904 pozostało obligów w obiegu	5,899.800 "
" " " 1905 " " " "	2,641.500 "
" " " 1907 " " " "	9,695.500 "
Ogółem obligów w obiegu	66,274.400 K

Dochody kraju.

Pomijając przychody administracyjne poszczególnych rubryk budżetu krajowego, są głównym źródłem dochodów kraju dodatki do podatków bezpośrednich, opłaty szynkarskie i konsumcyjne od piwa i wina, udział kraju w państwowym podatku od spirytusu i w nadwyżce dochodów z państwowych podatków osobistych. Dochody te w latach 1911 i 1912 były następujące:

I. Dodatki do podatków bezpośrednich:

	w r. 1911:	w r. 1912:
Dodatki krajowe	21,853.400 K	20,349.628 K
Odsetki zwłoki od dod. kr.	111.188 "	121.999 "
Dodatki szkolne od gmin i obszarów dw.	1,862.975 "	1,813.333 "
3% dodatek okręgowy	704.172 "	650.776 "
Ogółem	24,531.675 K	22,935.736 K

II. Opłaty konsumcyjne:

	w r. 1911:	w r. 1912:
Kraj. opłaty konsumcyjne od piwa	9,421.374 K	8,810.595 K
„ „ szynkarskie	6,604.270 „	5,467.090 „
30% dodatek do pod. od wina	114.900 „	115.692 „
Udział kraju w pod. od spirytusu	5,948.868 „	6,480.126 „
Odsetki i kary	6.992 „	11.164 „
Ogółem	22.096.404 K	20,884.667 K

III. Udział kraju w nadwyżce dochodów z podatków osobistych:

w r. 1911:	w r. 1912:
2,352.479 K	2,765.173 K

Ogółem otrzymał fundusz krajowy z powyższych trzech działów podatkowych:

w r. 1911:	w r. 1912:
48,980.558 K	46,585.576 K.

W r. 1912 otrzymał kraj z tych trzech źródeł o 2,394.982 K mniej niż w r. 1911. przyczem niekorzystna różnica objawiła się w dochodach wyłącznie krajowych, a to tak w dodatkach do podatków bezpośrednich, jak w opłatach krajowych konsumcyjnych, podczas gdy udział kraju w podatkach państwowych od spirytusu i osobistych w r. 1912 był wyższy, niż w r. 1911.

Okoliczność ta świadczy o tem, że kraj już w r. 1912 znajdował się w stanie gospodarczej depresji, niewidocznej w gospodarstwie całego państwa.

Wydatność grosza dodatków krajowych do podatków państwowych bezpośrednich wynosiła:

w r. 1911	299,581 K
w r. 1912	278.934 „

Najbardziej jednak uderza i wymaga bliższego zbadania zmniejszenie się krajowego dochodu z opłat szynkarskich i z opłat konsumcyjnych od piwa. Ustawa z 20. grudnia r. 1905 (Nr. 11. Dz. u. kr. z r. 1906) zapewniła krajowi z tego źródła minimalne dochody, które miały faktycznie wzrastać wedle intencji Wys. Sejmu możliwie wydatnie jako główna rezerwa dla pokrycia spodziewanego wzrostu wydatków na regulację płac nauczycielskich i na inne cele. Tymczasem już w r. 1911 dochód z opłat szynkarskich nie dopisał, przyniósł bowiem 6,604.270 K, o 395.730 K mniej, poniżej ustawowego minimum oznaczonego w kwocie 7,000.000 K. W pierwszym jednak roku wejścia w życie ustawy był pewien niedobór w dochodach usprawiedliwionym, albowiem pozostała zaległość w opłatach szynkarskich w kwocie 2,401.383 K na rachunek roku 1912.

Natomiast r. 1912 przyniósł pod tym względem bardzo przykrą niespodziankę, która wymaga energicznych i skutecznych środków zaradczych. W r. 1912 bowiem nie tylko nie zwiększył się dochód z opłat szynkarskich przez ściągnięcie zaległości z r. 1911, ale przeciwnie zmniejszył się na 5,467.089 K, o 1,137.180 K poniżej dochodów z r. 1911, a o 3,032.910 K poniżej dochodu preliminarzanego. Także dochód z opłat konsumcyjnych od piwa zmniejszył się i spadł o 189.405 K poniżej przewidywanego minimum.

Pozostały wprawdzie znaczne zaległości, które z końcem r. 1912 wynosiły:

w opłatach szynkarskich	5,749.009 K
„ „ konsumcyjn. od piwa	2,864.688 „
Razem	8,613.697 K

Tak znaczna suma zaległości byłaby pewnem uspokojeniem dla finansów kraju na przyszłość, gdyby nie pewna rezygnacya Wydziału krajowego, jaka pod

tym względem przebija się w preliminarzu budżetowym na rok 1914, w którym Wydział krajowy wypowiada zapatrywanie, że dochód z opłat szynkarskich należałoby prelimitować wedle przecięcia tylko w sumie 6,000.000 K, a jedynie ze względu na minimum ustawowe i na zaległości musi być prelimitowaną kwota siedmiu milionów koron.

Sprawa ta będzie bliżej omówiona w sprawozdaniu o budżecie kraju, wymaga bowiem bliższego rozpatrzenia głębszych przyczyn zastoju w opłatach szynkarskich, ewentualnie odpowiedniej zmiany ustawy krajowej z 20. grudnia r. 1905.

Dochody kraju z opłat publicznych, a mianowicie z myt drogowych, kart myśliwskich i z taks od spadków na rzecz funduszu krajowego szkolnego, mają dla finansów kraju znaczenie drugorzędne. W latach 1911 i 1912 dochody te wynosiły:

	w r. 1911:	w r. 1912:
Z myt drogowych	574.969 K	632.165 K
Z kart myśliwskich	43 647 „	36.708 „
Z taks od spadków	249.060 „	251.761 „

Zestawienie wydatków i dochodów kraju w r. 1911 i 1912.

Ogólny pogląd na faktyczne dochody (bez dodatków do podatków) i wydatki funduszu krajowego na podstawie zamknięć rachunkowych za r. 1911 i 1912 daje następująca tablica, zestawiona wedle rubryk budżetu krajowego:

Poz.	Rubryka budżetu	Wydatki w koronach		Dochody w koronach	
		w r. 1911	w r. 1912	w r. 1911	w r. 1912
I.	Reprezentacja kraju	130.642	210.548	400	503
II.	Zarząd	2,277.453	2,660.550	347.936	381.645
III.	Sprawy zdrowotne	7,112.064	8,576.361	2,269.545	3,020.222
IV.	Dobroczynność	116.953	105.221	—	50
V.	Oświata i sztuka	26,701.479	31,556.675	4,765.861	4,723.679
VI.	Pomniki historyczne	845.023	359.477	573.842	101.628
VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koczka kwaterowe	1,244.365	1,433.858	523.886	648.719
VIII.	Komunikacye	6,082.567	7,143.538	729.947	933.246
IX.	Budowy wodne i melioracye	8,397.784	9,620.707	5,132.182	6,203.319
X.	Rolnictwo	3,370.812	4,167.960	1,299.254	1,917.414
XI.	Górnictwo	278.237	257.335	240.607	212.806
XII.	Przemysł i rękodzieła	1,885.058	2,156.664	548.958	720.660
XIII.	Długi krajowe	3,751.143	4,021.805	680.059	206.609
XIV.	Pensye emerytalne	386.863	428.849	69.472	79.997
XV.	Opłaty konsumcyjne	2,453.246	2,486.066	22,096.404	20 884.667
XVI.	Rozmaite	504.468	203.222	2,493.906	4,922.659
	Ogółem	65,538.157	75,388.836	41,772.259	44,957.823

Stan funduszy krajowych.

Fundusze w zarządzie Wydziału krajowego są ugrupowane w trzech działach, mianowicie:

A) Fundusz krajowy oraz fundusze i zakłady budżetem objęte.

B) Fundusze dotowane.

C) Fundusze samoistne.

W r. 1911 obejmowały te działy ogółem 540 funduszków, o 16 funduszków więcej, niż w r. 1910. Między nowymi funduszami znajduje się także galic. fundusz propinacyjny odebrany dnia 1. maja 1911 w zarząd Wydziału krajowego od byłej dyrekcji gal. funduszu propinacyjnego.

W r. 1912 miał Wydział krajowy w swoim zarządzie 620 funduszków, o 80 funduszków więcej, niż w r. 1911 głównie z tego powodu, że objął zamknięciem rachunkowym 77 szkół przemysłowych uzupełniających. Przytaczamy tu sumaryczne wyniki niektórych funduszków samoistnych:

Gal. fundusz propinacyjny wykazuje ogółem z końcem r. 1912:

stan czynny w sumie	36,576.705 koron
„ bierny „ „	36,066 635 „
czysty stan czynny	510.070 koron

Zasobowy fundusz propinacyjny miał majątku w efektach i należnościach 13,231.800 koron, część efektów była z lombardowaną w Banku austro-węgierskim.

Rezerwowy fundusz propinacyjny miał majątku w efektach i należnościach 21, 400.464 koron, miał jednak również część efektów lombardowanych w Banku austro-węgierskim.

Stan bierny funduszu propinacyjnego tworzyły głównie wylosowane obligi w sumie 25,138.500 koron i płatne kupony.

Z funduszków administrowanych przez Bank krajowy zasługuje na uwagę przede wszystkim sposób lokacji stałego funduszu przemysłowego i inwestycyjnego.

Fundusz przemysłowy miał z końcem r. 1912:

ogólnego majątku w sumie	6,892.698 koron
czysty stan czynny zaś wynosił	2,950.390 „

Fundusz inwestycyjny miał z końcem r. 1912 czysty stan czynny w sumie 1,369.878 koron, wyższy o 31.376 koron w porównaniu z rokiem 1911. Lokacja tego funduszu polega częścią w pożyczkach, częścią zaś w udziałach stowarzyszeń wytwórczych. Gotówki na lokacji w Banku krajowym miał ten fundusz 42 330 koron.

Liczba fundacji w zarządzie Wydziału krajowego wzrosła w r. 1911 o dziewięć, w r. 1912 zaś o dalszych pięć fundacji. Majątek funduszków stypendyjnych w zarządzie kraju wynosił z końcem 1912 r.:

w efektach	11,377.804 koron
„ należnościach czynnych	944.730 „
„ wartości dóbr i realności	1,660.903 „
razem	13,983.437 koron,

więcej o 466.403 koron w porównaniu z r. 1911. Z funduszków stypendyjnych wypłacono stypendya 1.220 uczniom, oprócz innych wsparć, subwencji i dotacji.

Zamknięcie rachunków fundacji śp. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego wykazuje w r. 1912 czysty stan czynny majątku zakładowego w efektach w kwocie 3,188.323 koron, przyrost majątku zaś o 24.249 koron. Jak w poprzednich sprawozdaniach komisja budżetowa wykazała, przyrost taki nie jest zadawalniającym, gdyż dochód z samego powyższego kapitału w efektach jest nierównie wyższym, nie licząc dochodu z dóbr i lasów. Nie należy dopuszczać, aby z powodu zaległości w czynszach dzierżawnych i rozmaitych wydatków, majątek fundacji był w zastoju wbrew wyraźnej woli i przeznaczeniu wielkodusznego fundatora.

Stan kasy i funduszków krajowych.

Uposażenie kasy krajowej wynosi stale dwa miliony koron. Z końcem 1912 r. wykazuje zamknięcie kasy w gotówce 1,015.507 koron, resztę zaś na chwilowej lokacji w zakładach krajowych. Tow. budowy tanich mieszkań dla urzędników Wydziału krajowego udzielono pożyczki w kwocie 115.000 koron.

Zestawienie majątku wszystkich funduszków krajowych wykazuje majątek ogólny :

	w r. 1911	w r. 1912
w majątkach zarodowych . . .	49,245.594 K.	49,499.369 K.
„ „ obrotowych . . .	51,797.922 „	41,034.994 „
należytości bierne w sumie . . .	100,892.930 „	92,711.593 „
ogólny stan czynny . . .	150,586 „	
„ „ bierny . . .		2,177.229 „

Z zestawienia tego wynika, że w r. 1912 ogólny stan majątku funduszków krajowych zmniejszył się o 2,327.815 koron.

Ze względu na to, że zamknięcie rachunków funduszków krajowych zawiera szczegółowe uzasadnienie stanu funduszków podobnie, jak w dawniejszych latach, tudzież, że uchwałą Wysokiego Sejmu z 14. lutego 1912 r. uchwalono prowizoryum budżetowe tylko na trzy kwartały, do końca września 1912 r., Komisya budżetowa wnosi zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, oraz w załatwieniu sprawozdania do L. W. 63.061/913:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutorium z rachunków funduszków budżetem objętych i dotowanych za rok 1911 i 1912.
2. Uchwała powyższa obejmuje także absolutorium dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego i funduszu szkolnego emerytalnego za lata 1911 i 1912.
3. Rachunki funduszków samoistnych budżetem nieobjętych, za lata 1911 i 1912, wykazanych w dziale C., przyjmuje Sejm do wiadomości.
4. Sejm przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości, że Wydział krajowy czynił w IV. kwartale roku 1912 wydatki z funduszu krajowego na podstawie sprawozdania Komisji budżetowej o budżecie r. 1912 i uznaje tem samem czynności te za usprawiedliwione.

Przewodniczący :

Piniński, m. p.

Sprawozdawca :

Głabiński, m. p.

